

nusquam de Augustino legimus in fidelibus historijs. Tum exordium quàm est abruptum & alienum ab Augustini consuetudine, O mi frater, absq; præfatione uel nominis uel salutationis. Variabat & titulus adiectus, quidam codices habebant ad Bonifacium, quidam ad Iulianum comitem. Et hoc argumētum suppositiij libelli, cuius amore si quis tenetur, idem excusus erat in parte operum decima, et quidem aliquanto minus deprauatus. Et post suo reddetur loco, si uidebitur: hoc uolumen palàm alienis & ineruditis onerare nō placuit, sed in huius locum aliam germanam subieciimus.

August. Fortunatiano episcopo Siccensi, ut episcopū quendā ipsi reconciliet, quē litteris asperioribus offenderat, præsertim hoc dicto, quod scripserat nos his corporeis oculis non uisuros deum, Apparet autē illum episcopum, quem non nominat, cum Anthropomorphitis sensisse, Diligenter interim explicans quomodo deus uidetur, & quatenus.

Epistola

CXI

2. Corinth. 13

ICVT præsens rogavi, & nūc cōmoneo, ut fratrem nostrum, de quo collocuti fuimus uidere & rogare digneris, ut ignoscat mihi si quid durius & asperius in scriptum accepit in epistola, quā me illo modo scripsisse non pœnitet, quia dixi istius corporis oculos nec uidere deum, nec esse uisuros. Causam quippe adiūxi cur hoc dixerim, ne scilicet deus ipse corporeus esse credatur, & in loci spacio interualloq; uisibilis. Nihil enim uidere aliter istius corporis oculus potest. Et ne illud quod dictū est, Facie ad faciem, sic accipiatur, tanq; membris corporis terminatus sit deus. Ideo me ergo dixisse illud nō pœnitet, ne de ipso deo tam impie sentiamus, ut eum non ubiq; totum, sed per localia spacia diuisibilem existimemus. Talia quippe his oculis nouimus. Cæterum nihil tale de deo sentiens, sed eum incōmutabilem & incorporalē spiritum ubiq; totum esse credens, si tantā quisq; mutationem huius corporis futurā putat, cum ex animali fuerit spiritale, ut etiā substantiā incorporalem non locorū interuallis uel spacijs diuisibilem, uel etiā membrorū liniamentis ac finibus terminatam, sed ubiq; totam per tale corpus uidere possimus, uolo & me doceat si uerum sapit: si autē in hoc falsum sentit, longe tolerabilius est corpori aliquid arrogare, quàm deo derogare. Et si uera est ista sententia, non erit contraria uerbis meis quæ in illa epistola posui. Istius nāq; corporis oculos dixi non uisuros deum, hoc intuens quod istius corporis oculi omnino nō possunt cernere nisi corpora quæ ab eis aliquo loci interuallo separata sunt: nā si nullum interuallum sit, nec ipsa corpora per eos uidemus. Porro autē, si in tantam sui dissimilitudinem nostra corpora mutabuntur, ut oculos habeant per quos uideatur illa substantia, quæ non per locorū spacia uel diffunditur uel finitur, alibi habēs aliam partem, alibi aliam, in minore loco minorē, in maiore maiorem, sed ubiq; incorporaliter tota est, longe aliud erunt hæc corpora, & nō erunt ipsa: nec sola detracta mortalitate atq; corruptione & pōderis grauitate aliud erunt, sed in uirtutē ipsius mentis quodāmodo conuertētur, si uidere poterunt, quomodo tunc menti, nunc autē nec ipsi menti uidere concessum est. Si enim mutatis moribus dicimus hominem non esse qui fuit, si deniq; mutatis ætatibus ipsum corpus nō dicimus esse quod fuit: quāto magis ipsum nō erit tanta conuersione mutarū, ut nō solum immortaliter uiuat, uerū etiam inuisibile uideat. Quapropter si uidebunt deum, nec istius corporis oculi uidebūt, quia & in hoc nō erit ipsum corpus usq; in illā uim potentiæq; mutatum, & non est cōtraria ista opinio illis uerbis epistolæ meæ. Si autē hactenus non erit ipsum, quia nunc mortale tunc immortale, nunc aggrauās animam, tunc nullo pondere ad omnē motum erit facillimū: ad uidēda uero ea quæ locorū spacijs interuallisq; cernūtur, nō aliud q̄ ipsum erit, substantiā incorporalē & ubiq; totā nullo modo uidebit. Siue ergo hoc, siue illud uerum sit, secundū utrunq; uerum est, quod istius corporis oculi deum nō uidebunt. Aut em̄ istius erunt & nō uidebunt, aut non erunt istius si uidebunt, quoniā tanta cōmutatione longe alterius corporis erūt. Sed paratus sum, si qd de hac re melius nouit hic frater, uel ab ipso, uel ab alio à quo didicit, discere. Quod si irridēter dicerē, etiā illud de deo corporali mēbrisq; per loca diuisibili, dicerē paratū me esse discere: quod nō dico, quia nō irridēter loquor, & talē deū non esse omnino nō ambigo, & ne talis esse crederet, illā epistolā scripsi: in qua dū essem admonēdo sollicitus, q̄ nominibus tacitis in corripiēdo nimis atq; improbitatis

Elabitur.

A im
fu
p
qu
sto
ciu
bu
tu
cl
loc
str
nie
fa
ta
qu
af
sto
de
in
su
&
in
in
rit
B ter
M
de
uo
de
ra
lu
sp
uo
uid
tati
qu
lis
go
de
ni,
pot
loq
us,
ra i
tio,
ait c
mus
eccl
cie a